

ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้าน
โรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรบ้านป่าตึงน้อย
ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*
The People's Movement on their resistant to
Solid Waste Disposal Plant in Baan Pa Tung Noi,
Pa Da District, Doi Saket, Chiangmai Province

วินิจ ผาเจริญ

Winit Pharcharuen

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies Maejo University, Thailand.

Email: winit.phacharuen@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนและรูปแบบยุทธวิธีการเคลื่อนไหวต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการรวบรวมข้อมูลเอกสาร การสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มแกนนำชาวบ้าน กลุ่มผู้นำชุมชนและกลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมในการคัดค้านการก่อสร้างโครงการ จำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนพบว่า ประชาชนวิตกกังวลต่อผลกระทบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ได้แก่ กลิ่นเหม็นจากขยะ ปัญหาฝุ่นละออง ปัญหาการเกษตร ปัญหาสาธารณสุขและบริโภค ปัญหาสาธารณสุขที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ และโครงการดังกล่าวขาดความโปร่งใส จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ออกมาคัดค้านการดำเนินงานก่อสร้างโครงการดังกล่าว รูปแบบและยุทธวิธีการเคลื่อนไหว พบว่ามีแนวทางการเคลื่อนไหวการต่อสู้มีหลากหลายรูปแบบ

ได้แก่ ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ ได้แก่ การยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ การต่อสู้ผ่านใช้สิทธิตามกฎหมาย และยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ ได้แก่ การกดดัน มีการประชุมชุมนุมประท้วงปิดถนน การสื่อสารกับสาธารณะ นอกจากนั้นการใช้กลไกทางสังคมมาเป็นเครื่องมือในการคว่ำบาตรทางสังคมในการต่อสู้อีกด้วย

ความสำคัญ: ขบวนการเคลื่อนไหวภาคประชาชน; โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย; บ้านป่าดิ่งน้อย

Abstract

The objectives of this paper was to study factors leading to the integration of the people and their tactical model of protesting towards the factory of solid waste disposal plant at Baan Pa Tung Noi, Pa Da Sub-District, Doi Saket District Chiang Mai Province. The study employ a qualitative method of research by gathering data and related literature review, field survey with an in-depth interview from 29 participants which includes; villagers, community leaders and people who participated in protest towards the construction project. The result of the study shows that;

Factors that lead to group integration of the people shows that; they are anxious and concerned about the impact on natural resources and environment in the community. Such as bad smell and odors from waste and garbage, dust problem, agricultural problems, problems to public utilities, problems related to public health that might affect the general health of the people in the area and the aforementioned project lacked transparency. Therefore, this lead to protest from the people in the area against the construction of the project. Patterns and tactics of protest shows that; there are numerous method the people choose in their protest such as; tactical methods according to system of political channels, which includes submitting a petition according to government mechanism, enforcing law suits, including other tactical method of interrupting regular system. Which includes; enforce pressure, road closures, public communication, apart from this, they also use social mechanism as a tools in their protest.

Keyword: People's Movement; Resistant to Solid Waste Disposal Plant, Baan Pa Tung Noi

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ทำให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกกันว่ากระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย (Modernization) ที่มุ่งเน้นให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มของรายได้ประชาชาติ (National Income) ในขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมาด้วย ซึ่งปัญหาเหล่านี้กำลังกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งนับวันจะรุนแรงกว้างขวางขึ้นทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ (Pinta, 2013) การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมองข้ามปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและการต่อต้านขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ เพื่อเรียกร้องให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรและรักษาทรัพยากรเหล่านั้นไว้ ซึ่งการเคลื่อนไหวเหล่านี้ อาจมาจากหลายๆ ปัจจัย เช่น ความไม่เชื่อถือกลไกของภาครัฐ ไม่เชื่อถือความเป็นตัวแทนของระบบการเมือง ไม่เชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถและความจริงจังของรัฐในการทำหน้าที่ (Sirihorachai, 1999) มาจากการปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐที่ใช้อำนาจพยายามเข้าไปจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยขาดความเข้าใจ ทำให้เกิดความขัดแย้งกับความเป็นอยู่เดิมของชาวบ้าน จนทำให้ชาวบ้านออกมาเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์และอำนาจที่สูญเสียไปกลับคืนมา ซึ่งมักเป็นการเคลื่อนไหวระดับย่อยมากกว่าที่จะมุ่งเปลี่ยนแปลงระบบสังคมในระดับกว้าง (Kungwanleart, 2000)

การขบวนการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นส่วนมาก เป็นการเรียกร้องของชุมชนในลักษณะของการรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลังต่อรองให้รัฐแก้ไขและพัฒนาชุมชนที่มีภาครัฐและประชาชนร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยกัน จากปัญหาการสื่อสารและขาดความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหา (Janjula, 2017) มิใช่การรวมพลังเคลื่อนไหวเพื่อล้มล้างอำนาจรัฐหรือช่วงชิงอำนาจรัฐเหมือนที่ผ่านมา (Charoensin-o-larn, 2002) การรวมกลุ่มของภาคประชาชนในการเคลื่อนไหวและคัดค้านลักษณะนี้มีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการรวมกลุ่มหรือการเคลื่อนไหวเพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ทั้งนี้เนื่องมาจากประชาชนที่ตื่นตัวได้เริ่มตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้นทั้งภัยที่เกิดจากมลภาวะและการเสื่อมโทรมของทรัพยากรตลอดสภาพแวดล้อม นอกจากนั้นประชาชนที่คิดว่าจะได้รับผลกระทบโดยตรง เริ่มมีการตื่นตัวคัดค้านโครงการใหญ่ๆ ของภาครัฐ ยกตัวอย่างเช่น จากกรณีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมคัดค้านเหมืองแร่โพแทช จังหวัดอุดรธานี, กรณีการคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ้านกรูด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, กรณีการเคลื่อนไหวทางสังคมในการคัดค้านโครงการก่อสร้างและติดตั้งระบบผลิตพลังงานจากขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอลำพูน, กรณีการคัดค้านการก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากขยะ ในอำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่, กรณีกระบวนการรวมพลังของชุมชนท้องถิ่นเพื่อคัดค้านการกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบในชุมชน บ้านเกษตรใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

ดังกรณีจังหวัดเชียงใหม่ ได้เกิดวิกฤตการณ์ขยะล้นเมืองในปี พ.ศ. 2537 จนถึงปี พ.ศ. 2541 เนื่องจากไม่มีที่ทิ้งกำจัดขยะเพราะผลจากการจัดการขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และมีการต่อต้านจากประชาชน

บ้านบ่อ ตำบลแม่เหียะที่ได้รับผลกระทบจากขยะ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการทิ้งขยะในพื้นที่ต่อไปได้ และในปี พ.ศ.2537-2538 ที่ฝังกลบขยะในพื้นที่ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย ก็ต้องปิดการใช้งานลงเนื่องจากบ่อเต็ม ขณะนั้นเทศบาลนครเชียงใหม่ยังไม่มีสถานที่กำจัดขยะแห่งใหม่รองรับ ทำให้จังหวัดเชียงใหม่ต้องประสบปัญหาและเร่งหาแนวทางแก้ไขโดยได้จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขึ้นมาในปี พ.ศ.2541 เพื่อกำหนดนโยบายให้กับท้องถิ่นและจัดหาพื้นที่กำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล รวมถึงทำความเข้าใจกับประชาชน เพื่อเสนอของบประมาณจากรัฐบาลและกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สรุปผลได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ 3 เขต คือ 1) โซนเหนือ รับผิดชอบโดยเทศบาลตำบลเวียงฝาง เป็นผู้นำและประสานท้องถิ่น 3 เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล 17 แห่ง ในเขตพื้นที่อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ และอำเภอแม่อาย 2) โซนกลางให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้นำและประสานงานท้องถิ่น 5 เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล 31 แห่งในเขตพื้นที่อำเภอฝาง อำเภอไชยปราการ และอำเภอแม่อาย 3) โซนใต้ ให้เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นผู้นำและประสานท้องถิ่น 6 เทศบาล ในพื้นที่อำเภอเมือง หางดง สันป่าตอง และดอยหล่อ (Chiang Mai Provincial Administrative Organization, 2001)

โครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรบ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างเมื่อเดือนกรกฎาคม 2548 บนพื้นที่ 160 ไร่ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ดำเนินโครงการก่อสร้าง ได้ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ปรากฏว่าได้มีเสียงคัดค้าน และได้แย่งระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยชาวบ้านในพื้นที่ไม่ต้องการให้มีการก่อสร้างและขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทบทวนการก่อสร้างโครงการฯ ในระหว่างที่หาข้อยุติไม่ได้ ชาวบ้านได้ขอให้หยุดการดำเนินการก่อสร้างก่อน และได้ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่จะเกิดกับตัวชาวบ้าน ให้ชาวบ้านได้มีโอกาสได้ทราบข้อมูลหรือสอบถามเกี่ยวกับโครงการฯ จึงนำมาสู่การก่อตัว การรวมตัวของประชาชนในพื้นที่จนเกิดขบวนการเคลื่อนไหวระดับชุมชนขึ้น ในการเคลื่อนไหวของกลุ่มคัดค้านในขั้นแรกมีทั้งการเคลื่อนไหวที่เป็น การพึ่งพาอำนาจรัฐ โดยการเสนอข้อเรียกร้องต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ไม่ได้เกิดผลสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการ ทำให้กลุ่มคัดค้านต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเคลื่อนไหวมาเป็นการเคลื่อนไหวด้วยตัวเอง ซึ่งมีทั้งการปิดถนน การประท้วงบริเวณอำเภอดอยสะเก็ด การเคลื่อนไหวของกลุ่มคัดค้านสอดคล้องกับแนวคิดการเคลื่อนไหวที่ทางสังคมรูปแบบใหม่ ที่กล่าวว่า เป็นการเคลื่อนไหวของประชาชนธรรมดา ที่ไม่ได้อยู่บนฐานของชนชั้นใดเพียงชนชั้นเดียว โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการเคลื่อนไหวที่ไม่ได้หวังหวังชิงอำนาจของรัฐและเป็นการเคลื่อนไหวเรียกร้องด้วยตนเอง (Phongpaichit, 2001; Charoensin-o-larn, 2002) เพื่อแสดงออกซึ่งสิทธิในการร่วมจัดการปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนประชาชนในพื้นที่อ้างถึงการขาดการระดมความคิดเห็นและการทำประชาพิจารณ์ในโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร ขาดความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Leknoi, 2017; Kaewsri, 2018) ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวจนนำมาสู่การระงับโครงการ

ก่อสร้างดังกล่าว จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ต่อยอดการเคลื่อนไหวระดับชุมชนในประเทศไทยที่มีวิวัฒนาการและกระบวนการในการต่อสู้กับแนวทางการพัฒนาของรัฐและหน่วยการปกครองท้องถิ่นในระบบประชาธิปไตยที่มีแนวโน้มขยายตัวและเข้มแข็งมากขึ้น ทำให้ภาครัฐต้องหันมาให้ความสนใจกับพลังของการเคลื่อนไหวภาคประชาชนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

โดยเฉพาะภายใต้กระแสของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนับตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่มีภาระไปถึงสิทธิชุมชนในมาตรา 46, 56, 59 และมาตรา 290 จนมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 66, 67, 68 และมาตรา 290 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยย่อคือ บุคคลซึ่งอยู่ในท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิใช้ บำรุงรักษาและมีส่วนร่วมกับการรักษาทรัพยากร โดยที่ไม่เป็นอันตรายสุขภาพและไม่กระทบต่อการดำรงชีพย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การกระทำดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ และมาตรา 59 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปคือ ประชาชนย่อมต้องได้รับข้อมูลชี้แจงจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการใดๆ ก็ตามที่มีอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับตนหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นได้ภายใต้ข้อบัญญัติของกฎหมาย นำมาสู่การพยายามเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายของชุมชน ผ่านกระบวนการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มการคัดค้านโครงการฯ รวมถึงแนวคิดที่นำมาสู่การรวมตัวของภาคประชาชนในพื้นที่ที่นำไปสู่รูปแบบขบวนการเคลื่อนไหวว่ามีรูปแบบยุทธวิธีการในการเคลื่อนไหวอย่างไร ต่อการคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร และน่าจะทำให้เราเข้าใจต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมได้ลึกซึ้งมากขึ้น อีกทั้งยังน่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ ในการนำข้อค้นพบไปศึกษาเปรียบเทียบกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่นๆ ต่อไป รวมถึงในส่วนของภาคประชาชนเองที่กระแสประชาธิปไตยทางตรงกำลังเบ่งบานการทำความเข้าใจต่อปัจจัยและยุทธวิธีการต่อสู้เฉพาะพื้นที่ศึกษา จึงนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ในสังคมไทยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษารูปแบบยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม (field research) เป็นสำคัญ การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และรอบด้าน จึงมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 29 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มแกนนำชาวบ้าน จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้นำชุมชนในการเคลื่อนไหว จำนวน 9 คน กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่เข้าร่วมในการคัดค้านการก่อสร้างโครงการ จำนวน 15 คน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอย ครัวบวงจร บ้านป่าดงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนและรูปแบบยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครัวบวงจร ทั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาเชิงพื้นที่คือ บ้านป่าดงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพราะว่าเป็นสถานที่ก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอย ครัวบวงจรในพื้นที่และเป็นพื้นที่ที่ชาวบ้านรวมพลังของชุมชนในการเคลื่อนไหวแสดงถึงการปฏิเสธ คัดค้าน และต่อต้านต่อโครงการฯ ตลอด และขอบเขตด้านระยะเวลาศึกษาเดือนมีนาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2560

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พูดคุย และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ของประชากรในพื้นที่รวมถึงบริบทแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้ตรงกับคำถามและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งพยายามให้กลุ่มตัวอย่างกระจาย และครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์กับกลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อความยืดหยุ่นในการสัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ทำให้คำตอบที่ได้มาเป็นคำตอบที่มาจากทัศนคติที่แท้จริงของผู้ถูกสัมภาษณ์

2) การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องคือ แนวคิดทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคม แนวคิดของการเมืองภาคประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับประชาสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และอธิบาย

ปรากฏการณ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป๋อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยได้นำเอาประเด็นการสัมภาษณ์วิเคราะห์เปรียบเทียบคำตอบ ในคำถามแต่ละประเด็นของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มา เพื่อทำการแยกแยะหมวดหมู่ และเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูล ว่ามีความตรงกันกับข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้ให้ข้อมูลอื่นหรือไม่ หากพบว่าข้อมูลไม่ตรงกัน ผู้วิเคราะห์จะทำการสอบถามผู้ให้ข้อมูลเดิมอีกครั้ง โดยที่จะยึดถือผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นสำคัญและจะนำเสนอข้อมูลที่ได้ในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อจะตอบคำถามในการวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป๋อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า **ประการแรก** ประชาชนวิตกกังวลกับการดำเนินงานก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากขยะ ปัญหาฝุ่นละออง ปัญหาด้านการเกษตร ปัญหาด้านสาธารณสุข และสาธารณสุขปศุสัตว์และบริวาร เป็นต้น **ประการที่สอง** องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ดำเนินโครงการได้ดำเนินการไปได้ระยะหนึ่งปรากฏว่าได้มีเสียงคัดค้านจากชาวบ้าน ขอให้ทบทวนการก่อสร้างโครงการฯ ก่อน เพื่อให้ศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่จะเกิดกับตัวชาวบ้าน จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป๋องและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดเวทีประชาคมเพื่อลงประชามติและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ณ ที่ว่าการอำเภอดอยสะเก็ด ซึ่งปรากฏว่าในเวทีแสดงผลประชามติดังกล่าวทางฝ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลป่าป๋อง ได้มีการนำรายชื่อผู้สนับสนุนการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะดังกล่าว จำนวน 2,000 คน และประชาชนก็ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นมาจากไหน โดยที่จริงแล้วประชาชนในตำบลป่าป๋องส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับโครงการฯ ในครั้งนี้อยู่แล้วยิ่งทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจและเกิดความไม่โปร่งใสในการลงประชามติในครั้งนั้น จากประเด็นดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจว่าโครงการดังกล่าวจะมีความโปร่งใสหรือตรวจสอบได้ เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่ยินยอมก่อสร้างโรงงานขยะตั้งแต่เริ่มแรก ปรากฏการณ์ดังกล่าวที่ประชาชนเกิดความวิตกกังวล และขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ด้วยมีความรักทรัพยากรท้องถิ่น มีความห่วงใยต่อชุมชนของประชาชนในพื้นที่ จึงนำมาสู่การขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโครงการฯ ดังกล่าว

2. เพื่อศึกษารูปแบบยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร ผลการศึกษาพบว่า จากการเคลื่อนไหวของชาวบ้านป่าตึงน้อยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนกระทั่งในปัจจุบัน มีการใช้ยุทธวิธีการต่อสู้ที่หลากหลายเพื่อการคัดค้านการดำเนินก่อสร้างโรงงานกำจัด

ขยะมูลฝอยครบวงจรเช่น การต่อสู้ตามยุทธวิธีตามช่วงทางระบบการเมืองปกติ ได้แก่ การยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ เป็นวิธีแรกที่ประชาชนร่วมกลุ่มยื่นเรียกร้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ และที่เกี่ยวข้องได้ทบทวนโครงการอีกครั้ง ยุทธวิธีการต่อสู้ผ่านการใช้สิทธิตามกฎหมายและผ่านกระบวนการยุติธรรม โดยประชาชนได้ใช้เป็นยุทธวิธีในการอ้างอิงตามรัฐธรรมนูญในการต่อสู้ เพราะการคัดค้านการดำเนินงานโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่สวนกระแสสิทธิของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540-2550 ที่รองรับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน ตั้งแต่สิทธิการเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมแสดงความคิดเห็น โดยวิธีประชาพิจารณ์และวิธีการลงประชามติ นอกจากนั้นจะเห็นว่า การดำเนินโครงการก่อสร้างไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้การดำเนินงานของภาครัฐ จึงทำให้ประชาชนตื่นตัวในการใช้สิทธิของตนเองตามกรอบกฎหมาย ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลังของชุมชนได้อย่างเด่นชัด การรวมตัวกันขึ้นเพื่อฟ้องต่อศาลปกครองจังหวัดเชียงใหม่ ศาลปกครองได้รับคดีไว้เพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงการดังกล่าว ดังนั้น ประชาชนจึงยุติการรวมกลุ่มต่อต้านโครงการระยะหนึ่ง เพราะต้องการรอผลการพิจารณาคดีของศาลปกครอง และมีความเชื่อมั่นว่าศาลปกครองจะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ และส่วนยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ และการกดดัน ได้แก่ โดยที่ประชาชนเห็นว่าการยื่นตามช่วงทางระบบการเมืองปกติไม่ได้ตอบสนองความต้องการของชุมชนเลย ดังนั้น ภาคประชาชนพยายามกดดันผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่อองค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้มีการจัดเวทีประชาคมตีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ที่ว่าการอำเภอฝายดอยสะเก็ด ซึ่งปรากฏว่าในเวทีแสดงผลประชาคมดังกล่าว ได้มีการนำรายชื่อผู้สนับสนุนโรงงานขยะดังกล่าวจำนวน 2,000 คน ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นใครมาจากไหน ยิ่งสร้างความไม่พอใจกับประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะเท่ากับเป็นไม่เคารพประชาคมติของประชาชนท้องถิ่น จึงมีการจุดประทัดและลั่นเวทีดังกล่าวแล้วเดินขบวนประท้วงและการชุมนุมประท้วง พร้อมปิดถนนสายเชียงใหม่-เชียงใหม่ มีจำนวนประชาชน 2,000 คน มีหน่วยงานจากจังหวัดได้มาเจรจากับประชาชนพร้อมกับรับปากว่า จะมีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติ ถึงวันที่นัดหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้เดินทางมาเจรจากับประชาชน ยิ่งทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจอย่างมากจึงเดินขบวนประท้วงไปที่ว่าการอำเภอฝายดอยสะเก็ด เพื่อกดดันให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเดินทางมาพบเพื่อยุติการดำเนินโครงการดังกล่าวและให้คำตอบว่าทำไมจึงมีการปิดแล้วไม่ทำตามสัญญา และยุทธวิธีการต่อสู้ใช้สื่อสารกับสาธารณะ ได้แก่ การรณรงค์ในเขตชุมชน และเมือง การสื่อสารผ่านสัญลักษณ์สมัยใหม่ และยุทธวิธีการสร้างเครือข่าย ได้แก่ การสร้างเครือข่ายกับผู้มีโอกาสได้รับผลประโยชน์โดยตรง การสร้างเครือข่ายกับบรรดาผู้มีจิตสำนึกในประเด็นปัญหา และการสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมในพื้นที่และนอกพื้นที่ นักวิชาการอิสระ นอกจากนี้ ชาวบ้านยังได้ใช้กลไกทางสังคมอย่างการคว่ำบาตรทางสังคม ได้แก่ การไม่คบค้าสมาคมกับผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ และการไม่ร่วมงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า “ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าดิ่งน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”

ประเด็นที่ 1 ปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าดิ่งน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้ศึกษาได้ค้นพบมีอยู่ 2 ประเด็นหลัก **ประเด็นแรก** เนื่องจากประชาชนเกิดความวิตกกังวลกับปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในชุมชน ทั้งปัญหากลิ่นเหม็นจากขยะ ปัญหาฝุ่นละออง ปัญหาด้านการเกษตร ปัญหาด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภคและบริโศก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา วารุณี แก้วทิพย์ (Kaewthip, 2010) การศึกษาประชาชนสังคมของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการผลิตกระแสไฟฟ้าโรงไฟฟ้าแม่เมาะ แม่เมาะ อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง พบว่า ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากมลภาวะเป็นพิษ อันเกิดจากการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เริ่มแรกในปี พ.ศ. 2535 ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อชาวบ้านที่อยู่อาศัยโดยรอบ ได้แก่ ปัญหามลพิษจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ปัญหาฝุ่นละอองที่เกิดจากการขนถ่ายวัสดุหินและถ่านหินปัญหาเรื่องกลิ่นจากการลวกติดไฟของถ่านหิน ปัญหาด้านสุขภาพ ที่ชาวบ้านมีอาการเจ็บป่วยเสียชีวิต ปัญหาด้านการเกษตร ปัญหาด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภคและบริโศก เป็นต้น จากผลกระทบดังกล่าวส่งผลให้กลุ่มชาวบ้านรวมกลุ่มออกมาเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ประเด็นที่สอง นอกจากนี้อ่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้อและองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดเวทีประชาคมเพื่อลงประชามติและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ณ ที่ว่าการอำเภอดอยสะเก็ด ซึ่งปรากฏว่าในเวทีแสดงผลประชามติดังกล่าวทางฝ่ายเทศบาลตำบลป่าป้อ ได้มีการนำรายชื่อผู้สนับสนุนการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะดังกล่าว จำนวน 2,000 คน และประชาชนก็ไม่ว่าประชาชนเหล่านั้นมาจากไหน โดยที่จริงแล้วประชาชนในตำบลป่าป้อส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วยกับโครงการดังกล่าวอยู่แล้ว ยิ่งทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจ และเกิดความไม่โปร่งใสในการลงประชามติในครั้งนั้นจากประเด็นดังกล่าวจึงทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจว่าโครงการดังกล่าวจะมีความโปร่งใส หรือตรวจสอบได้ เพราะประชาชนในพื้นที่ไม่ยินยอมก่อสร้างโรงงานขยะตั้งแต่เริ่มแรก จึงมีการรวมกลุ่มเพื่อคัดค้านเพื่อคัดค้านโครงการฯ ดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนวัฒน์ ปินตา (Pinta, 2013) ที่ได้กล่าวได้ว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมในการคัดค้านโครงการก่อสร้าง และติดตั้งระบบผลิตพลังงานจากขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน เป็นการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยใช้เหตุผลในการเคลื่อนไหวคัดค้าน คือการก่อสร้างโครงการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมแก่ชาวบ้าน อีกทั้งยังมีประเด็นเรื่องของความเคลือบแคลงสงสัยในความโปร่งใสของโครงการ เนื่องจากทางเทศบาลตำบลบ้านกลางไม่ได้มีการทำประชาพิจารณ์ ให้ข้อมูลโครงการก่อสร้างแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่รวมกลุ่มกันออกมาคัดค้านโครงการดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาที่ผู้วิจัยค้นพบกับประเด็นสาเหตุของการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ อ่อนรักษ์ (Onruk, 2011) และไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร Charoensin-o-larn, 2002) เป็นไปตามแนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (New Social Movement) เพราะมุ่งไปที่การเปิดประเด็นปัญหาหรือข้อเรียกร้องพื้นที่สาธารณะ (public space) ที่เริ่มจากการมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต อาชีพ วัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำไปสู่การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการที่จะตอบโต้แนวนโยบายการพัฒนาและการใช้อำนาจของรัฐ ซึ่งกิจกรรมการเคลื่อนไหวไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อยึดอำนาจรัฐ แต่เป็นการจัดการเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน เมื่อคนในสังคมเห็นสภาพปัญหาร่วมกัน และมีจิตสำนึกร่วมกันได้รวมตัวกันจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการดำเนินโดยมิได้หวังผลกำไร แต่การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนเป็นการตรวจสอบติดตาม ข้อมูล รวมตัวรวมกลุ่มเพื่อคัดค้านโครงการดังกล่าว โดยอาศัยการอ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญ เช่น การอ้างสิทธิแสดงความคิดเห็น อ้างสิทธิในการรวมตัวรวมกลุ่ม อ้างสิทธิในการชุมนุมเรียกร้อง อ้างสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การอ้างสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายต่างๆ ของรัฐ กระทั่งการคัดค้านโครงการพัฒนาต่างๆ ของภาครัฐที่จะเป็นผลกระทบต่อวิถีชีวิตและประชาชนสามารถการอ้างสิทธิในการพิทักษ์อนุรักษ์ ปกป้อง วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้ เป็นต้น

ส่วนประเด็นที่ 2 ได้มีข้อที่ค้นพบว่ายุทธวิธีการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโครงการฯ พบว่า มียุทธวิธีการเคลื่อนไหวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ ได้แก่ การยื่นหนังสือผ่านกลไกของระบบราชการ การต่อสู้ผ่านใช้สิทธิตามกฎหมาย และยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ ได้แก่ การกีดกัน มีการประชุมชุมนุมประท้วงปิดถนน การสื่อสารกับสาธารณะ สอดคล้องกับกรอบการวิเคราะห์ทางทฤษฎีการระดมทรัพยากรและทฤษฎีกระบวนการทางการเมืองในเรื่องของยุทธวิธีการเคลื่อนไหว ซึ่งได้แบ่งยุทธวิธีการเคลื่อนไหวออกเป็นสามแนวทางคือ ยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ ยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ และยุทธวิธีการใช้ความรุนแรง นอกจากนั้นชาวบ้านยังใช้กลไกทางสังคมมาเป็นเครื่องมือในการคว่ำบาตรทางสังคมมาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้อีกด้วย ซึ่งถือว่าการใช้แนวคิดทฤษฎีขบวนการทางสังคมแบบใหม่ ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุวรรณ์ สรวงศ์สิริ (Soravongsiri, 2010) การศึกษาประชาชนสังคมของชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการผลิตกระแสไฟฟ้า โรงไฟฟ้าแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และณัฐพงษ์ ราชมี (Ratme, 2012) อำนาจของคนชายขอบ : กรณีศึกษาการเคลื่อนไหวต่อสู้ในพื้นที่เหมืองแร่โปแตชในอีสาน สามารถสรุปประเด็นการยุทธศาสตร์การต่อสู้ที่หลากหลาย ได้แก่ ยุทธศาสตร์การต่อสู้ตามยุทธวิธีตามช่องทางระบบการเมืองปกติ ยุทธศาสตร์การต่อสู้ตามยุทธวิธีการขัดขวางทำลายระบบปกติ และการกีดกัน ยุทธศาสตร์การต่อสู้ตามยุทธวิธีการสื่อสารและสาธารณะ ยุทธศาสตร์การต่อสู้ตามยุทธวิธีการสร้างเครือข่าย นอกจากนี้กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอุดรธานี และเครือข่ายพันธมิตรยังได้ใช้ยุทธวิธีการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม รวมถึงการใช้กลไกทางสังคมอย่างการคว่ำบาตรทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประเด็นขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานของภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากประชาชนมีสิทธิการเป็นผู้อยู่ในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการของภาครัฐ โดยการจัดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิพากษ์วิจารณ์โดยสาธารณะ จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาที่ประชาชนวิตกกังวลกับปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในชุมชนทั้งเรื่องปัญหากลิ่นเหม็นจากขยะ ด้านฝุ่นละออง ด้านการเกษตร ด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภคและบริโภค เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ก่อสร้างโรงงานขยะเนื่องจากโรงงานเหล่านี้จะต้องอยู่ในพื้นที่ของชุมชนหรือใกล้เคียงกับชุมชน ทุกครั้งก่อนมีโครงการก่อสร้าง ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเชิงลึกในชุมชน และพื้นที่โดยรอบก่อนนำผลการศึกษาเข้าเสนอ การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน โดยเน้นฐานความคิดของชุมชน แล้วนำมาประกอบผลการศึกษามีความเป็นไปได้ ควรอธิบายปรึกษาหารือกัน ในปัจจุบันโครงการก่อสร้างโรงงานขยะมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็นและรับฟังในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับโครงการผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การนำเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมรอบชุมชนก่อนก่อสร้าง เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเสนอแนะข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมสำหรับนำมาประกอบการพิจารณาก่อนเริ่มโครงการ ทั้งนี้เป็นความร่วมมือในรูปแบบคณะกรรมการไตรภาคีประกอบด้วยหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าใจและยอมรับจากชุมชนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผลกระทบบางอย่างที่เกิดมาจากการกระทำของภาครัฐหรือหน่วยงานท้องถิ่น ไม่ว่าโครงการเหล่านั้นจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ การเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมย่อมจะเกิดผลดีต่อโครงการเหล่านั้น เพราะเมื่อใดที่โครงการเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่หากไม่มีการให้ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลแก่ประชาชนให้ประชาชนได้รับทราบอย่างแท้จริงแล้วก็จะเกิดการต่อต้าน คัดค้านดังกรณีของการคัดค้านโครงการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร บ้านป่าตึงน้อย ดังนั้นการกระทำของภาครัฐที่สามารถก่อให้เกิดผลกระทบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรจะมีการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนก่อนที่จะดำเนินการ

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การวิจัย “ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจร” ยังมีข้อจำกัด ข้อบกพร่องอยู่มาก ระยะเวลาในการวิจัยที่จำกัด กรอบความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการวิจัยที่ใช้ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพียงบทวิเคราะห์เบื้องต้นเท่านั้น โดยพยายามทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่นำไปสู่การรวมกลุ่มของชาวบ้าน รูปแบบยุทธวิธีการเคลื่อนไหวของชาวบ้าน ฉะนั้น ผู้ที่จะศึกษาวิจัยต่อไปควรเจาะลึกในอีกหลายด้าน โดยควรมีแนวทางในการวิจัยแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการตั้งโจทย์ร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชาวบ้านและนักวิจัย ซึ่งชาวบ้านจะได้นำความรู้ที่พัฒนาร่วมกันไปปรับใช้ในการจัดการของตน ส่วนนักวิจัยก็ได้ข้อมูลในระดับลึกที่เป็นแนวทางส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการรวมพลังเคลื่อนไหวและการจัดการปัญหาด้วยวิธีอื่นๆ ของชุมชนในมิติใหม่ๆ ซึ่งการวิจัยดังกล่าวจะต้องเป็นทีมทำงานร่วมกันไม่สามารถทำคนเดียวได้

References

- Baipo, W. (2013). Social and environmental impacts on community from integrated waste management middle zone, Ban Pa Thung Noi village, Doi Saket district, Chiang Mai province. *Rajabhat Chiangmai Research Journal*, 14(2)
- Charoensin-o-larn, C. (2002). *New Social Movements*. Bangkok: Sanak phimpwiphasa
- Chiang Mai Provincial Administrative Organization. (2001). *Full report of waste management project of Chiang Mai Provincial Administration Organization Together with the local government organization in Chiang Mai*. Chiang Mai: Chiang Mai Provincial Administrative Organization
- Janjula, N. (2017). Utokvibhatprasit Irrigation Gate Management on the Household Economy of Artisanal Fishing. *Journal of Environmental Management*, 13(2), 18-33.
- Kaewsri, P. (2018). The Enhancement of Capacity in Participatory Administration of Community Enterprise Wawee, Mae Suai District, Chiang Rai Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(1), 293-305.
- Kaewthip, V. (2010). *A Study of People Affected by Electronic Power Production of Mae Moh Electronic Plants as A Civil Society Group*. Master of Arts (Political Science), Graduate School, Chiang Mai University.

- Leknoi, U. (2017). Suburban community to Green Community Driven Guideline: Low Carbon Community. *Journal of MCU Peace Studies*, 5(2), 56-74.
- Onruk, S. (2011). *People Movemet against the Renewal of Quarry Concession Ticket at Kao Koohar*. An Independent Study Report for the Degree of Master of Public Administration in Local Government, College of Local Administration, Khon Kaen University.
- Phongpaichit, P. (2001). *Rise Against: Contemporary People's Movement*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Pinta, T. (2013). *Social Movement against Construction of the Production Garbage Power Generating System Project in Ban Klang Municipality, Mueang Lamphun District*. Master of Arts (Political Science), Graduate School, Chiang Mai University.
- Ratme, N. (2012). *The Power of Marginal People: A Case Study of the Movement in the Areas of Isan Potash Mines*. Master of Political Science Program, College of politics and Governance Mahasarakham University.
- Sirihorachai, M. (1999). *Mobilization process of Local Community in Opposing Sanitary Landfill: A Case Study of Ban Kasetmai, San Sai District, Chiang Mai Province*. M.A. Thesis, Graduate School, Chiang Mai University.
- Soravongsiri, T. (2010). *Social Movement against Udornthani Potash Mine*. Master of Arts Thesis in Development Sociology, Graduate School, Khon Kaen University.